

KİTABIN ADI

HAYVANLAR SENFONİSİ

YAZAR

DAN BROWN

ÇİZER

SUSAN BATORI

PROJE KOORDİNATÖRÜ

DR. NİLAY YILMAZ

ETKİNLİĞİ HAZIRLAYAN

BURCU CEYLAN

TEMA/KONULAR

Doğa ve evren, hayvanlar, sanat, müzik, duyular, duygular, hayat becerileri

ANAHTAR KELİMELER

Müzik, enstrüman, şiir, ipucu, bilmece, yaşam sırları, hayvanlar

ALTIN KİTAPLAR
AKADEMİ

ETKİNLİĞİN GENEL KAZANIMLARI

- Müzik parçasındaki sesleri ayırt eder.
- Müziğin ritmi ile metin arasında bağlantı kurar.
- Belirlenen müzik eserleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ayırt eder.
- Metindeki hayvanları özelliklerine uygun bir enstrümanla eşleştirir.
- Enstrümanların ve hayvanların benzer ve farklı yönlerini belirler.
- Ses okur ve okuduklarını hikâyeleştirip anlatır.
- Hareket okur ve okuduklarını hikâyeleştirip anlatır.
- Resimlerden anlamlar çıkarır, bunları birbirine bağlayarak bir olayı açıklar.
- Görsellerden ne anladığını ifade eder.
- Resim ve basılı malzemelerden zihinsel görüntüler yaratır; resmi yorumlar.
- Nesneler ve varlıklar arasında anlamlı ilişkiler kurarak anlamlı bir kompozisyon oluşturur.
- Parça ve bütün ilişkisini kurar.
- Neden-sonuç ilişkilerini fark eder.
- Tahminlerde bulunur.
- Belirlenen görseli yazı-resim tekniği ile ifade eder.
- Resimden zihinsel görüntüler yaratır; resmi yorumlar.
- Kartlarda belirlenen hayvanların özellikleri hakkında fikrini söyler.
- Hayvanları ses ve hareketleriyle canlandırır.
- Kitabın yazarı hakkında konuşur.
- Kitabın konusu hakkında tahminlerde bulunur.
- Role bürünür ve ona uygun kompozisyon oluşturur.
- Kitap kapağından yola çıkarak sorular sorar.
- Hazırladığı soruları soru tipine göre gruplandırır.
- İmgelediklerini çeşitli yollarla ifade eder.
- Üretici bir biçimde diğerleriyle çalışarak grupça canlandırmalar yapar.
- Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.
- Olayla ve durumla ilgili tahminde bulunur.
- Resimlerle ilgili tahminlerde bulunur.
- Verilen malzemelerle fare kuklası yapar.
- Kukla karakterin yerine geçerek, kurguya uygun olarak onun gibi düşünmeye çalışır; empati kurar.
- Karakterler ya da olaylar arasında ilişki kurarak anlamlı öykü anlatır.
- Metinle ilgili canlandırma hazırlar.
- Belirlenen durumlarla ilgili fikrini söyler.
- Karakterlerin duygularını anlar ve onlarla empati kurarak bu duygularını ifade eder.
- Öyküleri (olayları, karakterleri, çelişkileri, temaları) kişisel deneyimleri ile ilişkilendirir.
- Belirlenen karakterle ilgili gözlemlerini ifade eder.
- Belirlenen karakterin eylemlerini çizgiyle anlatır.
- Belirlenen karakterin eylemlerini sesle anlatır.

ÖZET

Maestro Fare ve müzisyen arkadaşlarının şiirle, müzikle ve yaşama dair öğretileriyle bezenmiş serüvenine eşlik ediyoruz. Her sayfada farklı hayvanlarla karşılaşıyor, o hayvanın özelliklerine atıfta bulunan şiirsel metni okurken Dan Brown tarafından bestelenmiş parçayı dinliyoruz. Maestro Fare'nin hayvan dostlarının yaşamlarını okuyor ve onların yaşam öykülerindeki öğretilerle kendi hayatlarımız arasında bağlantılar kuruyoruz. Örneğin; düşsek de tekrar ayağa kalkmanın önemini kedilerden, her birimizin farklı özellikleri olsa da birlik olduğumuzda ortaya harika bir müzik çıkarabileceğimizi kurbağalardan, güzel görünmeyen paketlerin içine gizlenmiş güzel şeyler olabileceğini ise yaban domuzlarından öğreniyoruz. Sayfalarındaki harfleri ipucu olarak kullandığımızda enstrüman isimleriyle buluşuyoruz. Her sayfaya gizlenmiş arıyı bulduğumuzda ise heyecanlı ve eğlenceli bir iz sürme oyununu ayrı bir hikâyeye olarak okuyoruz.

A) OKUMA ÖNCESİNDE YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

BİRİNCİ ETKİNLİK: Maestro Fare'nin Hayvan Dostları Nereye Saklandı?

ETKİNLİKLER

Kazanımlar

: Kartlarda belirlenen hayvanların özellikleri hakkında fikrini söyler. Hayvanları ses ve hareketleriyle canlandırır.

Role bürünür ve ona uygun kompozisyon oluşturur.

İmgelediklerini çeşitli yollarla ifade eder.

Olayla ve durumla ilgili tahminde bulunur.

Gerekli Malzemeler

: Çocuk sayısı kadar hayvan kartı (Kartların bir yüzünde hayvan görseli ya da adı yazılı olacak. Kartların tasarım ve kullanım amaçları için Alternatif Uygulama açıklamasına bakınız.) ve hayvan müzikleri (kitabın uygulaması ya da dijital platformu üzerinden ulaşılabilir)

ETKİNLİKLER

- Kartlardaki hayvanlar (kuş, kanguru, kedi, vatoz, su aygırı, kurbağa, deve kuşu, armadillo, yaban domuzu, midilli, balina, çita, fil, fare, böcek, örümcek, yarasa, kuğu, çekirge) kitapta yer alan hayvanlar arasından çocuk sayısına göre seçilmelidir.
- Hayvan kartlarından biri ana kart olarak belirlenir. Örneğin arı kartı seçildiyse, çocuk sayısı kadar arı kartı ve diğer hayvan kartlarından da birer tane olacak şekilde etkinlik öncesinde mekânın farklı yerlerine saklanır. Çocuklara mekâna gizlenmiş arı kartlarını bulmaları söylenir. Çalışma, yazar Dan Brown'un besteleri eşliğinde (müzikleri uygulama ya da dijital platformdan alınabilir) gerçekleştirilir. Çocuklardan kartları ararken müziğe uyacak biçimde hareket etmeleri istenir. Amaç arı kartını bulup bir an önce oyundan çıkmaktır. Arı kartını bulan çocuklar oyundan çıkar. Diğer kartları bulanlar ise bu kartları ellerinde tutar ama arı kartlarını aramaya devam ederler. Tüm anlar bulunduğu anda oyunun ikinci aşamasına geçilir.
- İkinci aşamada çocuklara ellerindeki kartları incelemeleri ve anlar ya da kartlarındaki diğer hayvanlar hakkında bildiklerini düşünmeleri söylenir. İstenirse önce ana kart olarak seçilen hayvanla, daha sonra da diğer hayvanlarla ilgili paylaşımlar yapılır. Aşağıdaki sorular yöneltilir. Sorular konuşma, hareketler ve seslerle yanıtlanır.
 1. Bu hayvan nerede yaşar?
 2. Neler yapmaktan hoşlanır?
 3. Sesi nasıldır?
 4. Arkadaşlarıyla oynarken nasıl hareket eder? Hızlı mıdır, yavaş mı?
 5. En sevdiği oyun ne olabilir?
 6. Mutluyken nasıl görünür?
 7. Onu ne heyecanlandırır? Heyecanlandığında ne yapar, heyecanını nasıl gösterir?
 8. Endişelenir mi? Endişelenmesine ne sebep olur? Endişeli hissettiğini nasıl anlarız?
 9. Bu hayvanın günlük hayatı nasıl geçiyordur? Gün içinde yaşadıklarını sözcükler yerine seslerle ifade etsek nasıl sesler olurdu?

ETKİNLİKLER

- Çalışmanın sonunda kartlardaki hayvanlarla kitap arasında bağlantı kurulur. Okuyacakları kitapta bu hayvanların (kuş, kanguru, kedi, vatoz, su aygırı, kurbağa, deve kuşu, armadillo, yaban domuzu, midilli, balina, çita, fil, fare, böcek, örümcek, yarasa, kuğu, çekirge) öykülerinden bahsedildiği anlatılır. Okunacak kitapla, kartlarda gördükleri hayvanlarla ve kitaptaki müzik enstrümanlarıyla ilgili neleri merak ettikleri sorulabilir.

Alternatif Uygulama: Kitapta farklı müzik enstrümanlarıyla bağlantılı olan 19 hayvan yer alıyor. Grup çalışması yapmak istenirse, her kartta farklı bir hayvan görseli veya ismi olması yerine aynı karttan kaç tane olacağı ve hangi hayvanların kullanılacağı çocuk sayısına göre belirlenebilir. Örneğin; 20 çocuk ile beşer kişilik 4 grup hâlinde çalışabilmek için 4 hayvan görseli seçilerek her birinden beşer kopya yapılır. Her çocuk bir kart seçer ve kartlarında aynı hayvan olanlar bir araya gelip bir grup oluşturur. Her grup kendi hayvanıyla ilgili bir canlandırma yapar. Canlandırmayı sorulardan yola çıkarak yapılandırır. O hayvanın arkadaşlarıyla oyun oynama anları, o hayvanın bir gününü anlatmak vb. konu başlıkları canlandırmaların konusu olabilir.

ÇEVİRİM İÇİ UYGULAMALAR İÇİN ÖNERİLER

“Wordwall” uygulamasında kutu açma etkinliği kullanılabilir. Kutular, birkaç arı, kitaptaki hayvan ve enstrüman isimleri veya görselleri yer alacak şekilde çalışma öncesinde hazırlanır. Amaç yine tüm arıları bulmaktır. Arıları ararken, kutulardaki hayvanla ve enstrümanla ilgili özellikler hakkında konuşur, sesleri taklit eder, hareketleri gösterirler. Tüm arılar bulunduğu ya da tüm kutular açıldığında bu etkinliğin kitapla bağlantısı hakkında konuşulur. Çocuklara okuyacakları kitapla, kartlarda gördükleri hayvanlarla ve enstrümanlarla ilgili neleri merak ettikleri vb. sorulabilir.

ETKİNLİKLER

İKİNCİ ETKİNLİK: Maestro Fare Kuklalar

Kazanımlar

- : Kitabın yazarı hakkında konuşur.
- Kitabın konusu hakkında tahminlerde bulunur.
- Verilen malzemelerle fare kuklası yapar.
- Role bürünür ve ona uygun kompozisyon oluşturur.
- Kukla karakterin yerine geçerek, kurguya uygun olarak onun gibi düşünmeye çalışır; empati kurar.
- Olayla ve durumla ilgili tahminde bulunur.
- Karakterler ya da olaylar arasında ilişki kurarak anlamlı öykü anlatır.
- Üretici bir biçimde diğerleriyle çalışarak grupça canlandırmalar yapar.

Gerekli Malzemeler

- : Tuvalet kâğıdı ruloları, kalemler, yapıştırıcı, makas, renkli kâğıt, çorap ve çeşitli malzemeler
- (El işi kukla örneklerinden faydalanılabilir.)

- Fare yapma etkinliği çocuklarla birlikte gerçekleştirilir ya da çocuklar fare kuklasını çalışma öncesinde evde hazırlar.
- Kuklalar hazırlandıktan sonra ikili gruplar oluşturulur. Eşlerden biri A, diğeri B olarak belirlenir. A'lardan Maestro Fare kuklalarını kullanarak B'lerin sorularını yanıtlamaları, B'lerin de gazeteci rolünde A'lara soru sorması istenir. Tüm çiftler bu çalışmayı eş zamanlı olarak yapar.
- B'lere bu röportajı “Hayvanlar Orkestrası”nı yöneten Orkestra Şefi Maestro Fare ile gerçekleştirecekleri anlatılır. Konser yeni bitmiştir. Konserin hemen sonrasında bu röportajın yapıldığı açıklanır. Yazar ve Besteci Dan Brown’dan bahsedilir.

ETKİNLİKLER

- Çocukların doğaçlama olarak gerçekleştirecekleri bu eş zamanlı röportaj canlandırması öncesinde rehber olması amacıyla istenirse aşağıdaki örnek sorular da paylaşılabilir. Bir orkestra şefine hangi soruların sorulabileceği üzerine hep birlikte fikirler yürütülebilir. Ardından da ikili gruplardan bu sorulara benzer sorular üretecekleri canlandırmalar yapmaları istenir.

Rehber Sorular

- *Doğadan ilham alınarak bestelenmiş hayvanlar senfonisinin hikâyesini bizimle paylaşır mısınız?*
 - *Yazar ve Besteci Dan Brown ile tanışıyorsunuz? Yanıt evet ise: Size bu besteyi nasıl yaptığınızı anlattı mı? Nelerden ilham almış? En çok hangi hayvanın yaşam tarzından etkilenmiş? Yanıt hayır ise: Sizce bir müzisyen doğadan (hangi doğa olaylarından, canlılardan vb.) nasıl ilham alır? Doğa onun müziğine nasıl yansır? Besteci en çok hangi hayvandan ya da hayvanlardan etkilenmiş ve bu hayvanın yaşantısını müzikle anlatmış olabilir?*
 - *Hayvanlar orkestrasının şefi olmanın iyi ve kötü, zor ve kolay yanları nelerdir?*
 - *Hayvanlar orkestrasını yönetmeyi hayal etmiş miydiniz?*
 - *Bize çalışmalarınızdan bahseder misiniz? Komik bir anınız var mı?*
 - *İyi bir şef olmak için neler yapmalı?*
- İkili doğaçlamalar için belirlenen toplam süre yarıya bölünür, bu sürenin yarısında eşlere rol değişimi yaparak canlandırmalarına devam etmeleri söylenir. Çocuklar hem A hem de B rolünde çalışırlar.
 - Rol değişimi yapıldıktan sonraki bu bölümde eşler aynı soruları sorabilir ya da yeni sorular ekleyebilirler. Doğaçlamaya ayrılan süre sonunda, kalan zamana bağlı olarak gruplar izlenebilir.
 - Doğaçlama ardından değerlendirme yapılarak “Okuyacağımız kitap ne hakkında olabilir? Ne görmeyi ve okumayı bekliyorsunuz?” vb. sorular yöneltilir.

ETKİNLİKLER

UYGULAYICIYA NOT

“Eş zamanlı doğaçlama”, ayrılan süre içerisinde grupların aynı anda doğaçlama yaptığı bir tekniktir. Her grup kendine bir köşe seçer ve orada kendi çalışmasını süre bitimine kadar sürdürür. Bu sırada diğer grupların doğaçlamalarını dinlemez, izlemez. İsterseniz çocukları çalışma öncesinde bilgilendirebilir, doğaçlamalar sırasında gruplar arasında dolaşabilir, zaman zaman yanlarında durarak onları izleyebilirsiniz. Gerekli gördüğünüzde tüm grupların durdurarak yanında bulunduğunuz grubun doğaçlamaya devam etmesini, diğer grupların da onları izlemesini isteyebilirsiniz. Örnek röportaj sorularını doğaçlamaya başlamadan önce gruplara yazılı olarak dağıtılabiliyorsunuz ya da çocuklardan kendi sorularını yazmalarını ister, bu soruları bir kutuya atarak her grubun buradan birkaç soru kâğıdı çekmesini isteyebilirsiniz. Soru yazma kazanımı üzerine odaklanmak isterseniz bu uygulamayı soru üretme tekniklerini çalıştığınız bir etkinlik olarak da derinleştirip yapılandırabilirsiniz.

Alternatif Uygulama: Çocukların bireysel çalışma yapması hedeflenirse, onlara hem kukla farelerini hazırlamaları hem de röportajın içeriğini kurgulamaları söylenebilir. Bu durumda her iki rolde de kendileri olur ve röportaj diyaloglarını iki karakterin ağzından (hem soru hem yanıt formatında) yazabilirler.

Aile bireylerinden destek alarak “aile katılımlı” bir çalışma yapmaları hedeflenirse, çocuklardan bu doğaçlamayı evde gerçekleştirerek o anı kaydetmeleri (görüntülü ya da sadece ses kaydı) istenebilir. Bu durumda çocuklara soruları önceden hazırlamaları ve ses ya da görüntü kaydı sırasında fare rolünde olmaları söylenir. Yaptıkları röportajın video kaydı “Padlet” uygulamasına yüklenebilir, eğer teknik olanaklar yeterliyse bu kayıtlar daha sonra hep birlikte izlenebilir.

ÇEVİRİM İÇİ UYGULAMALAR İÇİN ÖNERİLER

Kullanılan uygulamanın uygun olması hâlinde bu çalışma iki kişilik gruplar oluşturup “odalar”a ayrılarak da gerçekleştirilebilir. Tanınan süre sonunda tüm gruplar ana sayfada buluşur, ikili canlandırmalar sırayla izlenir. Sadece canlandırma yapacak grubun kamerasını açması, bu sırada izleyicilerin kameralarının kapalı olması dikkati canlandırmaya odaklayacaktır.

ETKİNLİKLER

ÜÇÜNCÜ ETKİNLİK: Soru Oluşturma Tekniği (SOT*) ile Merak Panosu

Kazanımlar

: Kitap kapağından yola çıkarak sorular sorar.

Hazırladığı soruları soru tipine göre (açık uçlu ve kapalı uçlu) gruplandırır.

Gerekli Malzemeler : Büyük bir kraft kâğıdı, kitap kapağı görseli ya da kitabın kendisi

Birinci Aşama

- Duvara büyük bir kraft kâğıdı asılır. Kitabın kapak görseli ya da açılarak büyüyen sürprizli son sayfası (çocukların rahatça görebileceği büyüklükte) ekrana, tahtaya ya da duvara yansıtılır. Çocuklardan kitap kapağına bakmaları ve kapaktan yola çıkarak akıllarına gelen tüm soruları 5 dakika içinde listelemeleri istenir. Burada amacımız hızlı ve akıcı düşünmenin yanı sıra soruları fazla düşünmeden yazmalarını sağlamaktır.

İkinci Aşama

- Çocukların yazdığı sorular “açık uçlu” ve “kapalı uçlu” sorular olarak gruplandırılır. (Soruların yanına kapalı uçlu sorular için “K”, açık uçlu sorular için “A” harfi yazılır.) Ardından açık uçlu soruları kapalı uçlu sorulara, kapalı uçlu soruları açık uçlu sorulara dönüştürme çalışması yapılır. Henüz SOT* tekniğiyle tanışmamış olan gruplarda gerekli açıklamalar yapılarak soru dönüştürme süreci desteklenir.
- Gruplardan sorularını öncelik sırasına dizmeleri istenir. (Burada öncelik önem sırasına göre verilebilir.) Gruplar hep birlikte alacakları kararla soruların öncelik sırasını belirleyerek soruların yanına sıra numarası yazar. En önemli olduğu düşünülen soruya 1 sayısı verilir. Sonra gruplar ilk üç sorularını paylaşıyor. Bu soruları seçme sebepleri üzerine konuşulur. Ardından bu sorular incelenir; benzer ve farklı olanlar gruplanır. Benzer soruların ya da yanıtın aynı olacağı soruların tiplerine bakılır.

ETKİNLİKLER

Üçüncü Aşama

- “Bu soruların yanıtlanması için ne bilmemiz gerekiyor? Bu bilgiye ulaşmak için ne yapmamız gerekiyor?” vb. sorular sorularak içerikleri ve görevleri belirlenir.
- Grupların öncelikli olarak seçtiği sorular (isteğe bağlı olarak tüm sorular da yapılabilir) panoya asılır. Bu sorular kitabı okuma süreci boyunca panoda kalır. Süreç içinde yanıtları öyküde bulunan sorular panoda ayrı bir bölüme alınır, öyküyü okurken ara ara bu sorulara dönülerek onlarla bağlantılar kurulur. Okuma süreci sonunda yanıtı henüz bulunamamış sorular için ne yapılması gerektiği üzerine konuşulur.

* SOT (Soru Oluşturma Tekniği, “Right Question Institute”)

Ayrıntılı bilgi için bk.: <https://rightquestion.org/resources/qft-in-turkish-informational>

UYGULAYICIYA
NOT

Sorular çocukların sorduğu gibi yazılmalı. Soru yazma sırasında soruyu düzenlemek, yanıtları düşünmek ya da yanıtları yazmak için durulmamalı, 5 dakikalık süre akıcı düşünme için ayrılmalıdır. Durum bildiren ifadelerin soruya nasıl dönüştürüleceği konusunda çocuklara destek olmak gerekirse, ifadeler soru cümleleri biçiminde yazılabilir.

DÖRDÜNCÜ ETKİNLİK: Çok Sesli Bir Kitaptan Sessiz Kitaba

Kazanımlar

- : Resimlerden anlamlar çıkarır, bunları birbirine bağlayarak bir olayı açıklar.
- Görsellerden ne anladığını ifade eder.
- Resim ve basılı malzemelerden zihinsel görüntüler yaratır; resmi yorumlar.
- Nesneler ve varlıklar arasında anlamlı ilişki kurarak anlamlı bir kompozisyon oluşturur.
- Parça ve bütün ilişkisini fark eder.
- Neden-sonuç ilişkilerini fark eder.

ALTIN KİTAPLAR
AKADEMİ

ETKİNLİKLER

- Kitapta yer alan metinler dikkate alınmadan sadece görsellere bakılarak görsel okuma yapılır. Mümkünse yazılar kapatılarak çekilen sayfa fotoğrafı veya görseli duvara ya da tahtaya yansıtılır.
- Aşağıdaki sorular sorulur: Sayfalardaki görsellerde anlatılmak istenenler, çocukların bireysel yorumlarıyla kitaba ilişkin ayrıntılar üzerinden fikirler üretirek yorumlanır, metinde derinleşme fırsatı yaratılır.
 - *Bu sayfada neler görüyorsunuz?*
 - *Burası neresi? Bu canlılar neredeler?*
 - *Bu sayfada gördüğünüz hayvanlar arasında nasıl bir ilişki olabilir?*
 - *Ne yapıyorlar? Sayfada hangi eylemleri görüyorsunuz?*
 - *Bu sizce hangi mevsim olabilir? O mevsimle ilgili gözünüze çarpan neler var?*
 - *Bir önceki sayfa ile bu sayfa arasında bir bağlantı var mı? İkisi arasında benzerlikler bulabilir misiniz?*
 - *Bir önceki sayfa ile bu sayfada farklı olan neler var?*
 - *Bu sayfada sence hangi duygular var? Bu duygu olduğunu nasıl anladın? Bunu sana düşündüren şeyler neler? Bir duyguyu yaşayan birisinin öyle hissettiğini nasıl anlarsın, buna hangi duyunla karar verirsin?*
 - *Hayvanlar neden böyle hissediyor olabilirler?*
 - *Bu sayfada daha önce görmediğin, ilk kez karşılaştığın bir şey var mı?*
 - *Bu sayfada seni neler şaşırttı, meraklandırdı?*
 - *Burada daha önce hiç görmediğin (kitapta, bir filmde vb.) bir hayvan var mı?*
 - *Burada daha önce görmediğin ya da sesini hiç bilmediğin bir enstrüman var mı?*
 - *Bu sayfadaki sesler neler olabilir? (Kedi miyavlaması, ağaç dallarının rüzgârdan sallanması, bir yaprağın daldan yere düşerken çıkardığı ses vb. tüm sesler dikkate alınmalıdır.)*
 - *Her sayfada karşımıza çıkan farenin rolü ve amacı ne olabilir?*
 - *Sizce okuyacağımız bu kitapta bizi nasıl bir macera bekliyor?*

ETKİNLİKLER

UYGULAYICIYA NOT

Görsel okuma çalışmalarımız sadece öyküyle ilgili görsellerin ayrıntılarını incelemeyi içermiyor. Öyküde adı geçmeyen ama sayfada olan görsellerdeki diğer ayrıntılar üzerine de ayrıca çalışabilirsiniz. Ağaçların, bitkilerin veya gökyüzünün o olay sırasında ne yaptığı üzerine de konuşabilirsiniz. Sürekli karşımıza çıkan harfleri birleştirmeyi, hayvanlarla eşleştirilmiş enstrüman adlarını öğrenmeyi ya da her sayfada gizlenmiş arıyı bulma oyunlarını dilerseniz okuma öncesinde, dilerseniz de okuma sırasında oynayabilirsiniz. Bunların dışında her sayfada Maestro Fare'nin de izini sürebilir, onun hikâyesini ana hikâyeden bağımsız olarak da ayrıca okuyabilirsiniz.

B) OKUMA SIRASINDA YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

BİRİNCİ ETKİNLİK: Yazıyla Çizme - Görseli Yazma

Kazanımlar

- : Görsellerden ne anladığını ifade eder.
- Resimden zihinsel görüntüler yaratır, resmi yorumlar.
- Belirlenen görseli yazı-resim tekniği ile ifade eder.
- Parça ve bütün ilişkisini kurar.
- Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Gerekli Malzemeler : Her çocuk için birer resim kâğıdı ya da A4 kâğıt, kalem (renkli kalemler de kullanılabilir)

- Bu çalışmada, kitabın seçilen sayfasındaki görselin anlatımı sözcüklerle “çizim” yapılarak anlatılacak ve çocuklar yazı-resim tekniğiyle tanıştırlacaktır. Yazı-resim çalışması için kediler sayfası çocukların rahat görebileceği şekilde tahtaya ya da uygun bir yere yansıtılır. Eğer çalışma masaları uygun büyüklükte ise bu çalışma, ilgili görselin bulunduğu sayfa önlerinde açık olacak şekilde de uygulanabilir. Eğer daha önce benzer bir yazı-resim çalışması uygulanmamışsa çocukların ne yapacaklarını anlayabilmeleri için çalışma öncesinde tahtada örnekler gösterilir. Bu sırada çalışılan sayfanın müziği dinlenir, çocuklardan bu müzik eşliğinde ve ritimden de ilham alarak çalışmalarını tamamlamaları istenir. Daha sonra

ETKİNLİKLER

bu çalışmalar tüm gruba sunulabilir. Çalışma bittikten sonra tüm yazılar ve resimler mekânda sergilenir. İstenirse her biri üzerine görsel okuma çalışması yapılarak yazı-resim uygulamaları yorumlanır.

M
R I
I Z
K I
B D
E U
Y V
A A
Z TEK KAT R

UYGULAYICIYA NOT

Yazı-resim tekniği, sözcükleri ve harfleri anlamları çerçevesinde kurgulayarak görsel bir kompozisyona yerleştirme çalışmasıdır. Örneğin, sayfanın solunda yer alan ev seçilmişse, öncelikle bu evin özellikleri konuşulur. Bu ev için, “Kırmızı çatılı, beyaz duvarlı, kedilerin en sevdiği koku oradan gelir, ev sahipleri çiçek sever...” gibi metinde ve görselde bahsedilen ya da bahsedilmeyen hayalî ifadeler paylaşılmışsa, evin paylaşılan tüm bu özelliklerini anlatan sözcükler bir “ev şablonu” oluşturacak şekilde (sanki şablon varmış gibi bu şablon üzerindeki belirli yerlere) yerleştirilir. Bu yerleştirme evle ilgili sözcüklerin ya da düşüncelerin anlamı dikkate alınarak yapılır. Örneğin, “kırmızı çatılı” sözcükleri evin çatısını oluşturacak şekilde yazılır ve şablona yerleştirilir. Yazı-resim çalışması için ağaçtaki beyaz kedi seçilmişse, bu kez de kedi şablonu üzerine “Beyaz tüylü, kuyruğu kıvrık, kedilerin en hareketlisi, ağaçlara tırmanma ustası...” vb. sözcükler ilgili yerlere (örneğin, “kuyruğu kıvrık” ifadesi, sözcüğün harfleri kıvrık bir kuyruk şekli oluşturacak şekilde) yerleştirilir.

ÇEVİRİM İÇİ UYGULAMALAR İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışma çevrim içi uygulamalarda yazı-resim görselleştirme ekranına yansıtılarak aynı şekilde uygulanabilir. Çocuklar ekran başında bireysel olarak yazı-resim çalışmasını yapabilirler.

ETKİNLİKLER

İKİNCİ ETKİNLİK: Maestro Fare'den Yaşam Sırları

Kazanımlar

: Düşüncelerini ifade eder.

Neden-sonuç ilişkilerini fark eder.

- Çocuklara yöneltilecek bir soru (uyaran) sonrasında onlardan ifade edilen bu düşüncelere katılıp katılmadıklarını gerekçeleriyle açıklamaları istenir. Uygulayıcı tarafından gerekli noktalarda sorulan sorularla yürütülecek bu çalışmanın sonunda çocuklardan süreç boyunca nasıl hissettiklerini de gerekçeleri ile aktarmaları istenir.
- “Çalışkan Böcekler” sayfasında Maestro Fare “Çalışmanın da zamanı vardır eğlenmenin de. Ve her ikisine de ihtiyaç vardır gün içinde.” diyor. Siz bu düşünceye katılıyor musunuz? Neden?
- Çalışmadan eğlenmek mümkün olamaz mı?
- Eğlenmek için önce bütün işleri bitirmeli miyiz?
- Sizce eğlenme ve iş yapma ya da görevleri yerine getirme zamanı konusunda kimin karar vermesi uygun olur? İş yapacak kişi mi? Yapılacak işten, görevden etkilenecek kişi mi? Neden?

UYGULAYICIYA NOT

Bu çalışmayı “Çocuklar İçin Felsefe” (P4C - ÇİF) uygulamalarından beklendiği şekilde uygulamalı, çocukların “birlikte çalışma, düşünme, farklı düşüncelere saygı ve özen gösterme” vb. kazanımları da edinmelerini sağlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Uygulayıcının “öğreten” olmadığını hatırlayarak, soruşturma soruları üzerine hep birlikte düşünülen, herkesin düşünce aktarımında bulunmasını teşvik eden, bir düşünceyi ifade ederken özenli olmayı önemseyen, kalıp yargıları değil de esnek düşünmeyi hedefleyen bir ortam yaratmaya çalışın.

ETKİNLİKLER

Alternatif Uygulama: Maestro Fare'nin yaşam sırlarından yapacağınız farklı seçimlerle (Örneğin, "Bazen aslında hiç de korkulmayacak şeylerden korkarız.", "Yarın mutlaka gelecek. Yavaşla ve bugünün keyfini çıkar.", "Güzel şeyler pek de güzel görünmeyen paketlerin içine gizlenmiş olabilir.") konuyu derinleştirebilir, çocukların bu öneriler üzerine düşünecekleri, düşüncelerini ifade edecekleri, ifade edilen düşünceleri dinleyecekleri, kendi düşünceleri üzerine tekrar düşünecekleri bir düşünme ve tartışma ortamı yaratabilirsiniz. Kitapta yer alan diğer öğretileri de birleştirerek tematik tartışma masaları ya da istasyonları kurabilir, bu tema odaklı istasyonlarda farklı tartışmaların eş zamanlı yapılmasına ve sonra ana grupla hep birlikte ele alınmasına rehberlik edebilirsiniz.

ÜÇÜNCÜ ETKİNLİK: Denemekten Vazgeçmeyen Hevesli Fil

Kazanımlar

- : Müzik parçasındaki sesleri ayırt eder.
- Parça ve bütün ilişkisini kurar.
- Neden-sonuç ilişkilerini fark eder.
- Belirlenen durumlarla ilgili fikrini söyler.
- Metinle ilgili canlandırma hazırlar.
- Karakterlerin duygularını anlar ve onlarla empati kurarak bu duygularını ifade eder.
- Öyküleri (olayları, karakterleri, çelişkileri, temaları) kişisel deneyimleri ile ilişkilendirir.
- Tahminlerde bulunur.
- Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.

Gerekli Malzemeler : Canlandırma için kullanılabilecek aksesuarlar, ritim aletleri, çeşitli sesler çıkarmak üzere materyaller, "Hevesli Fil" sayfasına ait müzik parçası

ETKİNLİKLER

Birinci Aşama

- Çocuklara Hevesli Fil sayfasına ait müzik parçası dinletilir. Çocuklardan metindeki anne ve bebek filin müzikteki seslerini, ritimlerini ve hareketlerini anlatan ipuçlarının bulunması istenir. Müzik önce baştan sona dinletilir; ardından sayfadaki metin okunur; sonra parça tekrar dinletilir. Metni okuduktan sonra, yani çocuklara müziği ikinci kez dinletmeden önce, müziği dinlerken hangi bölümün anneye hangi bölümün bebeğe ait olduğuna dikkat etmeleri söylenir.
- Dinledikleri müziğin ve metnin ışığında çocuklara, buradaki anne ve bebeğe, bebeğin öğrenme, deneme ve başarma yolculuğuna yönelik düşünceleri sorulur.

Aşağıdaki sorular rehberlik edebilir:

- *Bebek filin şarkıyı ilk kez söyleyişi ile son söyleyişi arasında fark var mı?*
- *Bu farkın kaynağı sizce nedir?*
- *Anne fili nasıl tanımlarsınız? Sizce o nasıl bir fil? Ne yapıyor?*

UYGULAYICIYA NOT

Burada amacımız doğru yanıt arayışı değil, çocukların kendi düşüncelerine gerekçe sunmaları, sebep-sonuç ilişkisi kurmaları, düşüncelerini destekleyecek kanıtlar ve örnekler bulmaları için teşvik edilmesidir. Örneğin, anne filin şefkatli bir anne olduğunu düşünen çocuğa, ona bunu düşündüren sebepler (yazılı ya da görsel ipuçları) sorulabilir. Görseldeki bir ifade ya da müzikteki bir ritim

onun böyle düşünmesine sebep olduysa, bu gerekçeyi bulması için çocuğa başka sorular da yöneltilmelidir.

- *Bebek fil sizce ilk denemesinde ne hissetmiştir? Neden? Bu durumda hissedilebilecek kaç farklı duygu bulabiliriz? Böyle hissetmesine sebep olacak kaç farklı neden bulabiliriz?*
- *Metinde sözü edilen abi acaba neden kikir kikir gülüyordur? Bu kikirde-meyi bir ritimle anlatsanız, bu nasıl bir ritim ya da ses olurdu?*
- *Buna benzer sorulardan yola çıkabilirsiniz. Bu sırada müziğe de ayrıca odaklanmaları, müzikteki ritmi, tonu ve duyguyu okuyacak ses okuma çalışmaları yapabilmeleri için onları cesaretlendirmelisiniz.*

ETKİNLİKLER

İkinci Aşama

- Çocuklara gündelik hayatta gördükleri buna benzer durumları düşünmeleri söylenir. Öğrenen ve öğretene rolleriyle karşılaşılacak günlük yaşantılar sorulur. Örneğin, araba sürüş teknikleri eğitimi alan bir sürücü adayıyla sürüş eğitmeni, yazı yazmayı öğrenen öğrenci ile öğretmeni vb. örnekler verilerek benzer durumların bulunması kolaylaştırılır.

Bir şeyi ilk kez deneyen ya da bir şeyi öğrenmeye çalışan bir kişi ile ona bunu öğreten bir kişi düşünelim. Gündelik hayatta bunu anlatan hangi durumlarla karşılaşabilirsiniz?

- Daha sonra dörder kişilik gruplar oluşturulur. Gruplar kendilerine bir köşe bulur. Gruplardan “öğrenen ve öğretene” paylaşımlarından yola çıkarak istedikleri bir durumu seçmeleri istenir. Her grupta iki kişi karşılıklı durur. Biri öğrenen, diğeri öğretene rolünde doğaçlama yapar. Diğer iki çocuk ise çeşitli materyaller ve ritim aletleri kullanarak onların anlattıklarını doğaçlamanın müziğini ritimle seslendirmeye çalışır. Gruplara hazırlık yapmaları için süre tanınır.
- Gruplar neyi canlandırdıklarını söylemeden canlandırmalarını sırayla yaparlar. Her grubun doğaçlamanın ardından değerlendirme yapılır, izleyenlere şu sorular sorulur:
 - Sizce öğrenen ve öğretene kişiler neredeler? Burası neresi?
 - Öğrenilen konu ya da ilk kez denenilen şey ne idi?
 - Öğretene ve öğrenenin tutumları nasıldı? Neler yaptılar?
 - Duyguları hakkında ne söyleyebilirsiniz?
 - Bu duyguları müziğe nasıl yansıdı? Müzikte neler duydunuz, hissettiniz?

Değerlendirme Aşaması

- Tüm grupların canlandırmaları izlendikten sonra denemek, alıştırma yapmak ve başarmakla ilgili konuşulur. Maestro Fare'nin bu sayfada paylaştığı “yaşam sırn” yeniden okunur ve çocuklara bu konuda ne düşündükleri, burada yazılanlarla aynı fikirde olup olmadıkları sorulur.
 - “Hiç kimse ilk denemede başarılı olamaz. Alıştırma yapmaya devam et: Mutlaka başaracaksın.” Düşüncesine katılıyor musunuz? Neden?
 - Denemek başarmak için yeterli midir?

ETKİNLİKLER

- *Bebek fil şarkı söylerken abisi ona gülüyordu. Bu tür davranışlarla gerçek hayatta da karşılaşılıyor musunuz?*
- *Bu durum bir şeyi ilk kez deneyen ya da başarmak için çabalayan kişiyi sizce nasıl etkiler? Bu kişi yapmak istediği şeye devam edebilmesi için neye ihtiyaç duyar? Ona neler ve kimler destek olabilir; cesaretlendirebilir?*
- *Sürekli alıştırmayı yapmak o kişinin vazgeçmeden denemeye devam etmesine nasıl yardım eder? Deneye deneye daha iyi yapmaya başlayacağımız işlere örnekler verebilir misiniz? Sizin de çalışarak zaman içinde iyileştirdiğiniz şeyler var mı?*

UYGULAYICIYA NOT

Değerlendirme aşamasının ardından çocuklardan Maestro Fare'nin yaşam sırrı yerine geçebilecek yeni cümleler üretmelerini ve kendi öğretilerini (motto) Maestro Fare'nin yazdığı formatta ifade etmelerini isteyebilirsiniz.

Daha sonra bu öğretici cümlelerini bir panoda sergileyebilirsiniz. İsterseniz bir sonraki aşamayı da bu cümleler üzerinden yapılandırabilirsiniz. Bu çalışmayı derinleştirmek isterseniz, gruplardan panodan kendilerinin yazmadığı bir öğretici cümlesini (mottoyu) seçmelerini ve onu anlatan yeni bir durum (hikâye) oluşturarak bunu grupça canlandırmalarını da isteyebilirsiniz. Burada amaç, gündelik hayattaki bir durumu (ya da isterseniz bu bir hikâye kurgulama çalışması da olabilir) bu öğretiyle (motto cümlesiyle) birleştirecek, yani bu çalışmayı başka bir konuda örnekleyecek ve uygulayacak beceriyi kazanmalarıdır. Çocuklar öğretici cümlesinde (mottoda) ifade edilen "yaşam sırrı" önerisini hem tümevarım hem de tümdengelim becerileriyle pekiştirme olanağı bulacaklar. Bir başka deyişle doğaçlamalarını hazırlarken ya bu "yaşam sırrı" cümlesini başlangıç noktası yapacaklar ya da canlandırma sonunda tıpkı kıssadan hisse cümlelerinin mantığında olduğu gibi bu "yaşam sırrı" cümlesine ulaşacaklar. Bunu bireysel çalışma olarak uygulamak isterseniz, herkesin belirli bir yaşam sırrı cümlesinden yola çıkıp kendi öyküsünü yazmasını ya da öyküsünü çizerek anlatmasını da isteyebilirsiniz.

ETKİNLİKLER

Alternatif Uygulama: Çocuklardan Maestro Fare'nin bu sayfadaki öğreti cümlesinden (mottosundan) esinlenerek 5-7-5 hece kuralı ile bir "Haiku" yazmalarını isteyebilirsiniz. İsterlerse bu öğretiyi örnekleyecek bir olayı anlatan Haiku yazabilir, isterlerse de aynı öğretiyi farklı sözcüklerle yeniden ifade edebilirler.

"Gemlik'e doğru
Denizi göreceksin
Sakın şaşırma." (Orhan Veli)

"Bir kertenkele
Kuyruksuz ve uyuşuk
Kıvrılıyor, su." (Kadir Aydemir)

"Uçurtmaların
Öldüğünü rüzgâra
Nasıl söylerim." (Erol Özyiğit)

"Deniz kapmaca
Oynar sabahın sisi
Balıkçılarla." (Erol Özyiğit)

"Kış sarınsan
Yapraklar battaniye
Kar cam kulübe." (Pelin Özer)

UYGULAYICIYA NOT

Haiku 3 dize ve 17 heceden oluşan bir Japon şiir türüdür. Birinci dize 5 hece, ikinci dize 7 hece, üçüncü dize 5 heceden oluşan sözcüklerle yazılır.

ÇEVİRİM İÇİ UYGULAMALAR İÇİN ÖNERİLER

Aynı çalışmayı "çalışma odaları" oluşturularak "Zoom" uygulamasında yapılandırabilirsiniz. Canlandırmalar sırasında sadece canlandırma yapacak grup üyeleri kameralarını açarsa herkes canlandırmaya daha kolay odaklanabilir. Değerlendirme aşamasının ardından başka bir çevrim içi uygulamada da (Menti, Ahaslides vb.) bir paylaşım platformu oluşturabilirsiniz. "Kelime Bulutu" yapabilir, çocuklardan Maestro Fare'nin yaşam sırrına yönelik birer sözcük (cesaret, pes etmemek, gülenlere aldınış etmemek vb.) yazmalarını isteyebilirsiniz.

ETKİNLİKLER

DÖRDÜNCÜ ETKİNLİK: Belgesel: Çitaların Hayatı

Kazanımlar

- : Müziğin ritmi ile metin arasında bağlantı kurar.
- Ses okur ve okuduklarını hikâyeleştirip anlatır.
- Hareket okur ve okuduklarını hikâyeleştirip anlatır.
- Belirlenen karakterle ilgili gözlemlerini ifade eder.
- Belirlenen karakterin eylemlerini çizgiyle anlatır.
- Belirlenen karakterin eylemlerini sesle anlatır.
- Karakterin veya nesnenin yerine geçerek, kurguya uygun olarak onun gibi düşünmeye çalışır; empati kurar.

Gerekli Malzemeler : Kâğıt, kalem, Çita müziği

Birinci Aşama

- Kitaptaki çita sayfası tahta ya da duvar benzeri bir alana yansıtılır. Müzik kayıtlarından çitaya ait olan bölüm dinletilir. Daha sonra “Çita Koşusu” başlıklı metin okunur. Ardından çocuklardan gözlerini kapatmaları istenir. Müziği tekrar dinletmeden önce çocuklara çölde oldukları, çita gözlemi yapmak için oraya gittikleri söylenir. Müzik dinlerken müziğin ritimine odaklanarak çöldeki çitayı hayal ederler.
- Müzik bittiğinde çocuklardan çita ile ilgili gözlemlerini yazmaları istenir.
- Daha sonra çocuklardan gözlemledikleri çitanın hareketlerinin her birini sadece bir çizgiyle anlatmaları istenir. Herkes gözlemlediği, hayal ettiği çitaları ve onlara özgü hareketleri çizgiler çizerek gösterir. Bu uygulamamız “hareket okuma” ve “görsel eşleştirme” çalışmasıdır. Gözlemlerini anlatan somut resimler çizilmemeli, çitanın yaptıkları sadece çizgi

ETKİNLİKLER

sembollerle anlatılmalıdır. Örneğin, son hızla koşmakta olan bir çita dümdüz bir çizgiyle ya da sadece başlangıç ve son noktası olan hayali bir çizgiyle anlatılabilir. Avının üzerine atlayan bir çita kavisli bir çizgiyle, avını gizlice takip eden bir çita zikzaklı çizgilerle, dinlenmek için uyuyan bir çita iki ucu kapalı bir çizgiyle görselleştirilebilir. Burada hareketi anlatan “doğru” bir çizgi eşleştirmesi yapma arayışımız ya da bir hareketi “ortak” bir sembolde birleştirme amacımız yok. Her çocuk istediği hareketi istediği bir çizgi şekliyle eşleştirmelidir. Ancak çocuklara bu eşleştirmeyi nasıl yaptıkları, hangi gerekçeye dayanarak böyle bir çizgi çizdikleri sorulmalı, sebep-sonuç ilişkisi kurup düşüncelerini açıklamaları istenmelidir. Burada hem somuttan soyuta hem de soyuttan somuta doğru ilerleyen görsel bir anlatım amaçlanmaktadır. Çocuklar pek çok çizgiyi isterlerse aynı kâğıda, isterlerse her hareketi farklı bir kâğıda çizebilirler.

- Daha sonra çocuklardan gözlemledikleri çitanın neler yaptığını onun hareket çizgilerini göstererek arkadaşlarına anlatmaları istenir.

UYGULAYICIYA NOT

Bu çalışmayı daha etkileşimli yapmak isterseniz, çocuklardan çizdikleri hareket çizgilerinden birini seçmelerini, ancak seçtikleri çizgiyi kimseye söylememelerini ve onu canlandırmalarını isteyebilirsiniz. Canlandırma yapacak çocuk yaptığı çizgi çizimlerini ortaya koyar ve sadece seçtiği çizginin hareketini canlandırır. Onu izleyen diğer çocuklar da yapılan hareket canlandırması ile ortadaki çizgilerden birini eşleştirmeye çalışır.

Bu çalışma için etkileşimli bir başka alternatif de şöyle olabilir: Diğer çocuklar canlandırma yapan arkadaşlarını izlerken onun hareketini bir çizgiyle ifade etmeye çalışırlar. Herkes canlandırılan hareketi anlatan farklı çizgi çizimleri yapar. Daha sonra bu hareket ve çizgi çizimleri üzerine hep birlikte konuşulur.

Çizgi-hareket uygulamalarını ritimle de eşleştirmek isterseniz, her hareket çizgisinin sesi, tınısı ve ritmi üzerine de çalışabilirsiniz. Örneğin, çizgileri hep birlikte bir ritimle veya müzikle eşleştirme çalışması yapabilirsiniz ya da çizgi hareketlerini “Çita” parçasındaki ritimlerle eşleştirebilirsiniz. Sonrasında da parçayı yeniden dinletebilir ve herkesin kendi hareket çizgilerini bu parça içinde bir yere yerleştirmesini söyleyebilirsiniz. Çalışmayı daha da derinleştirmeyi düşünürseniz, Çita şarkısını dinlerken hareket çizgilerini parçanın ritmine göre sıraya dizmelerini de isteyebilirsiniz. Son aşamasında da Çita şarkısında bu hareketlerin sıralamasını takip ederek şarkıda çita hareketleri dansı yapabilirsiniz.

ETKİNLİKLER

İkinci Aşama

- Çalışmanın son aşamasında dörder kişilik gruplar oluşturulur. Gruplara bir çita belgeseli hazırlayacakları söylenir. Her çocuk bu çalışmanın başında yazdığı gözlemi ya da çizdiği çita hareket çizgilerindeki hikâyeleri grup arkadaşlarıyla paylaşır. Ardından canlandırma yapmak için grupça ortak bir senaryo seçerek çitayı nasıl anlatmak istediklerine karar verirler. Her grup rol dağılımını kendi senaryosuna göre belirler. Gruplardan senaryolarına uygun düşecek bir film müziği hazırlamaları da istenir. Grup üyeleri mekânda bulunan ritim aletlerini ve materyalleri kullanarak kendi film müziklerini de yapar. Daha sonra grupların film canlandırma çalışmaları sırayla izlenir.

UYGULAYICIYA NOT

Çocuklara kendi müziklerini hazırlatmak istemezseniz “Çita” parçasını da kullanabilirsiniz. Bu durumda gruplara canlandırmalarını yaparken Çita müziğine uygun hareketler düşünmeleri ve ritme uygun canlandırma yapmaları gerektiği anımsatılır. Canlandırmaya hazırlık yapılan aşamada gruplara müziği tekrar dinleterek şarkının ritimlerini anımsatabilirsiniz.

ETKİNLİKLER

C) OKUMA SONRASI YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

BİRİNCİ ETKİNLİK: Duyu ve Duygu Dedektifleri

Kazanımlar

: Metindeki duyguları ayırt eder.
Metindeki hayvanlarla duyuları eşleştirir.
Metindeki hayvanlarla duyguları eşleştirir.

Gerekli Malzemeler : Kâğıt, kalem

- Kitabın tümü okunduktan sonra çocuklar gruplara ayrılır. Grupların bazılarına “duyu dedektifleri”, bazılarına da “duygu dedektifleri” oldukları söylenir. Duyu dedektiflerden kitaptaki öyküler içinde hatırladıkları duyuları, duygu dedektiflerinden de duyguları listelemeleri istenir. Ayrıca bunların hangi hayvanla ilgili olduğunu da düşünmeleri ve bunları o hayvanla eşleştirerek yazmaları söylenir. Bu aşamada gruplar çalışırken kitaba bakmaz, sadece anımsadıkları özellikleri yazmaya çalışırlar.
- Daha sonra kitapları açıp öyküleri incelemeleri, bu kez araştırdıkları duyu ve duyguların izini kitapta adım adım sürmeleri söylenir. Bu aşamada yazdıklarını kontrol ederek eksiklerini tamamlayabilir, yanlışlarını düzeltebilirler. Her grup kendi listesini tamamlar.
- Çalışma sonunda grupların hazırladıkları kâğıtlar iki ayrı panoya (Duyular ve Duygular panolarına) asılır. “Duyular” panosundaki duyu listeleri okunur. Grupların listeleri karşılaştırılır. Farklı ve benzer bulgular üzerine konuşulur. Daha sonra aynı çalışma “Duygular” panosundaki grup listeleri için yapılır. Bu etkinliği derinleştirmek isterseniz, öykülerde bahsedilen 19 hayvanın tüm eylemlerini tek tek listeleyebilir, daha sonra bunların o hayvanların hangi duyusuyla ve duygusuyla ilgili olabileceği üzerine odaklanarak çalışabilirsiniz. Sonrasında da aynı eylemleri farklı bir hayvan ya da bir insan yaptığında bu listelere benzer ya da farklı duyu ve duygular

ETKİNLİKLER

eklenip eklenmeyeceğini konuşabilir, türler arası duyu ve duygu karşılaştırması yapabilirsiniz. (Örneğin, bazı hayvanlar insanlara oranla seslere, renklere veya hareketlere daha duyarlı olabilir.)

- Ardından çocuklara uygulama adımları anımsatılarak (kitaba bakmadan yazma ve bakarak yazma adımları) bilgiyi hatırlama süreçlerini nasıl yaşadıklarına yönelik bir değerlendirme yapılır. Çocuklara öykülerdeki duyuları ve duyguları hatırlama konusunda zorlanıp zorlanmadıkları sorulur. Bunun sebepleri üzerine düşünülür. Anımsama sürecinde duyuların ve duyguların önemiyle ilgili konuşulur. Beş duyu dışında özellikle hareket duyusu, denge duyusu ve diğer duyularla ilgili (21 duyu hakkında*) bilgilendirme de yapılabilir. Müzik parçaları bu amaca odaklanarak bir kez daha dinletilebilir, parçanın akışında hissedilen ritim, ton vb. ayrıntılar duyuları ve duyguları analiz etme aracı olarak kullanılabilir. Metne tekrar bakarak bu duyuların (denge, sıcaklık, sağduyu vb.) öykünün neresinde olduğu üzerine paylaşımlar yapılabilir.

UYGULAYICIYA NOT

Duyuların ve duyguların önemi üzerine sohbet ya da bir soruşturma çalışması (P4C - ÇİF uygulaması) gerçekleştirilebilirsiniz. Duyular ve duygular arasında ilişki olup olmadığı sorusu üzerinden bir soruşturma yapabilirsiniz. Tüm bunların dinledikleri müzikle bir ilgisi olup olmadığı üzerine de ayrıca tartışabilirsiniz.

21 duyu hakkında ayrıntılı bilgi için:

https://www.bbc.com/turkce/ozeldosyalar/2015/03/150324_vert_fut_duyular

<https://www.newscientist.com/article/mg18524841-600-senses-special-doors-of-perception/>

<https://www.twentynonesenses.org/about-the-senses/>

ETKİNLİKLER

İKİNCİ ETKİNLİK: Benzerliklere ve Farklılıklara Kulak Ver

Kazanım	: Belirlenen müzik eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder.
Gerekli Malzeme	: Kâğıt, kalem, Maestro Fare ve Maestro Fare Reprise parçaları

- Müzik kayıtlarından Maestro Fare ve Maestro Fare Reprise parçaları (ilk ve son) çocuklara art arda dinletilir. İki parça arasındaki benzerliklere ve farklılıklara kulak vermeleri istenir. Kitabı okurken dinledikleri seslerden (hayvanlarla ilgisi kurulan enstrümanlardan) tanıdıklarını not etmeleri söylenir. Bu sırada konuşulmaz, sessiz dinleme yapılır, notlar alınır. Birkaç kez sırayla ve aralarda kısa süre molalarla dinlemeler yapılır. Her dinleme sonrası fark edilenler ayrı ayrı listelenir.
- Birkaç dinleme ardından hep beraber bir dinleme daha yapılır. Bu dinleme sırasında fark ettikleri bir şey varsa o ilgili bölümü dinlerken el kaldırmaları istenir. El kalkınca müzik durdurulur ve o an duyduklarına ilişkin yazdıklarını paylaşmaları söylenir. Bulunan benzerlik ve farklılıklar değerlendirilir.

ETKİNLİKLER

ÜÇÜNCÜ ETKİNLİK: Sen Nasıl Eşleştirdin?

Kazanım

: Metindeki hayvanları özelliklerine uygun bir enstrümanla eşleştirir. Enstrümanların ve hayvanların benzer ve farklı yönlerini belirler.

- Aşağıdaki sorular eşliğinde paylaşımlar yapılır. İstenirse grup çalışması uygulanarak gruplara sorular verilir. Düşünme süresi sonrasında da tüm gruplarla birlikte değerlendirme yapılabilir.
- Kitaptaki öyküleri okurken hayvanları tanıdık, bu hayvanların özelliklerinden esinlenerek hazırlanmış müzikleri dinledik, sayfalarda onlarla eşleşmiş olan enstrümanların izini sürdük. Peki, siz olsanız hangi hayvanı hangi enstrümanla eşleştirdiniz? Neden?
- Hayvanın hangi özelliğinden yola çıkarak o enstrümanı seçtiniz? Aralarında ortak duyu ya da duygular var mı?
- Bu hayvan ve enstrümanın ortak bir rengi olsa sizce bu hangi renk olurdu? Neden?

UYGULAYICIYA NOT

Bu sorularla doğru yanıtları aramadığımızı anımsayarak, çocuklardan kendi eşleştirmelerini gerekçelendirerek düşünmelerini isteyelim. Bu tür çalışmalarda, benzeyen ve benzemeyen özellikleri ile nesneler ve durumlar arasında yakınsak ya da ıraksak bağlar kurmalarını amaçladığımızı anımsayalım.

